

Nyhetsbrev 2024 02

Legga til rette for vipa i 2024?

Dersom du ønsker å legga til rette for vipa, og søka tilskott til dette gjennom Regionalt miljøtilskott, må du gi beskjed til kommunen. Fristen for å gi beskjed er **1. mars**. Melding av interesse er uforpliktande.

Vipa treng opne areal med låg vegetasjon i hekketida. Ho hekker tidleg, i april – mai. Vipa legg egg rett på bakken, helst på jordbruksareal. Vipene samarbeider for å oppdage og beskytte seg mot rovdyr og fuglar.

Tilskotet blir gitt for å jordarbeide ein sone på etablert fulldyrka areal rett ved/inntil eit opent areal som t.d. innmarksbeite, myr, open fastmark o.l. Området må vere opent og ikkje tresatt. Sona må minst vere 2 dekar. Jordarbeidinga skal vere gjort før 20. mars, og arealet må ligge urørt fram til 1. juni. Dette må vere i eit område som i utgangspunktet er attraktivt for hekking av vipa. Det blir maksimalt gitt tilskott til 20 dekar. Beløp pr. daa er kr. 900.

Viktig med risikovurderinger i gjødslingssesongen

Vær obs på eldre lagre og svake punkter i luker og pumpeutstyr. Ha en plan klar hvis uhellet er ute.

Våren og godt vårarbeide nærmer seg. Gjødselkummar og -lager blir fulle og snart er det utkjøring på gang. Det er en god ide å gjøre forebyggende risikovurderinger før arbeidet starter for fullt.

De senere års registreringer av uheldige utslipp av husdyrgjødsel i Hå viser at det typisk skjer på følgende måter:

1. Det skjer noe under arbeidet som gjør at det flyter gjødsel ut i området rundt lageret. Gjødselen går til en sluk og videre ut i vassdraget. Det kan være pumpeutstyr som svikter eller en luke/port ryker etc.
2. Ved flytting av gjødsel – særlig kan tyntflytende husdyrgjødsel plutselig finne vei i sprekker, spesielt i eldre gjødsellagre. Herfra går det ofte videre til røyr som fører til vassdrag.
3. Under selve utkjøring kan pumpeutstyr og slanger ryke.

Et utslipp under de rette forhold kan gjøre stor skade og drepe mye fisk og annet liv i bekkene.

Føre-var innstilling forebygger utslipp

1. Skal du pumpe til eldre gjødsellager – følg godt med i inspeksjonskummer og ha mulighet for å stenge utløp hvis uhellet skjer. Sjekk lagerets tilstand om mulig før du pumper inn / fyller lageret.
2. Ha en plan klar for hva du vil gjøre dersom det plutselig flyter med gjødsel rundt sluker. Har du mulighet for å stenge slukene og suge opp / pumpe gjødsel et annet sted?
3. Hva kan du gjøre for å stoppe gjødsel som allerede har løpt ut i nærmeste røyr/bekk? Kan du stoppe det før det når hovedvassdraget og dermed redusere skaden?
4. Er det noen slidedeler og pakninger i utstyret som bør skiftes før sesongen?

5. Har du pumpevakt under utkjøring?
6. Har du gode rutiner for å sikre utstyr når du går fra det i perioder under utkjøring?
7. Har du gode rutiner for unngå uhell ved pauser av utkjøringen? F.eks. hindre at pumper starter ved elektrisk feil, barn eller dyr kommer borti spaker osv.

Det er et grunnleggende prinsipp at forurenser betaler. Det betyr at jo mer en klarer å ordne opp i og redusere utslipp, jo mindre kostnader vil en få. Dersom kommunen vurderer at det er behov for avkortning av produksjonstilskudd som følge av forurensing, så vil avkortningen også avhenge av om en har gjort tilstrekkelig risikovurderinger.

Når uhellet er ute må du alltid varsle

I en situasjon med utslipp så må du alltid varsle myndigheter. Beredskapsmyndighet i Hå Kommune er Brannvesenet. I tillegg kan du tilkalle Frivillige Tiltak i Landbruket. De har mye nyttig kunnskap om utslipp som kan være bra i en slik situasjon. Men brannvesenet er 1. instans og har et 24/7 beredskap og må alltid varsles.

Brannvesenet har i utgangspunktet ikke utstyr for håndtering av gjødselutslipp, men de er vant til å håndterer kriser og er kommunens myndighet. De vurderer omfang av skaden og videre behov for tiltak. Dersom du ikke selv gjør nødvendige tiltak så iverksetter Brannvesenet disse. Se på dette som hjelp du får til å treffe de rette avgjørelser og gjøre de rette tiltak i en kritisk situasjon. I tilfeller der gjødselen har gått i bekk, så kan en i noen tilfeller likevel gjøre tiltak for å unngår/ redusere utslipp i hovedelv. Dette krever rask beslutninger og handling.

Heldigvis har de fleste gardbrukere god kontroll på sin gjødselhåndtering og i tillegg opplever vi at de gjør stor innsats når uhellet er ute. I 2023 var det ca 10 saker med gjødselurensing på ca 450 gårdsbruk i Hå. Det er litt over 2 %. 3 av dem var ganske alvorlige og forårsaket fiskedød.

Bekk etter gjødselutslipp

Stor interesse for investeringsmidler

Innovasjon Norge har allerede mottatt -mer enn 50 søknader om investeringsmidler. Det gjør det travelt hos Innovasjon Norge og de ber om at en bruker nettet og kommunen før en kontakter dem direkte. Kommunen har relativ god oversikt og kan hjelpe med en del spørsmål.

Melkeprosjekt har fortsatt høy prioritet og mer enn halvparten av alle midler gikk til dette formål i fjor. De oppfordrer til å søke så fort som mulig hvis du har et gryteklart prosjekt. Er det litt mer på tankestadiet, så kan du søke midler til forprosjekt. Du kan lese mer hos [Innovasjon Norge, under Rogaland.](#)

Inn på tunet for personer med demens - webinar 7. mars

Inn på tunet kan være et tilbud for dem som ikke ønsker å delta i et ordinært dagaktivitetstilbud, og vil derfor kunne være et supplement til kommunens øvrige tjenestetilbud. Aktiviteter på en gård er varierte og oppleves av mange som gode og meningsfylte. En dag på gården inneholder både sosiale

og fysiske aktiviteter som gir kognitivt stimulans, i et godt felleskap og med mye frisk luft. [Les mer her.](#)

Grønne Fagdager

Urban Natur inviterer til et nasjonalt kurs om rikt jordliv. Kurset går 29. februar og 1. mars der siste dag er rettet mot jordbruket. [Fagdag | urbannatur](#)